

Verksamhetsplan 2025

för Astma- och Allergiförbundet

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ett svenskt allergiprogram – För en allergivård i världsklass	4
Tillsammans för varje andetag	4
En attraktiv organisation som samlar folk med intresse för våra frågor	6

Inledning

Detta är en verksamhetsplan för 2025. Konkreta aktiviteter med mål, indikatorer och metoder för uppföljning, utarbetas separat i början av året och redovisas senare i en aktivitetsplan. Ansvaret för att ta fram, följa upp och rapportera detta till förbundsstyrelsen ligger på förbundskansliet. Den här verksamhetsplanen utgår från den treåriga verksamhetsplanen som är beslutad på kongressen 2022 och som innehåller tre delar:

- **En allergivård i världsklass**
- **En ökad kunskap om och förståelse för allergisjukdomar**
- **En attraktiv organisation som samlar människor med intresse för våra frågor**

Var tredje svensk är allergisk, 800 000 har astma – och bland barn ökar särskilt matallergierna. Astma, allergi, eksem och annan överkänslighet är stora folksjukdomar och innebär en enorm folkhälsoutmaning. Därför är regeringens beslut att införa ett svenskt allergiprogram så oerhört viktigt och välkomnande. Socialstyrelsen och Livsmedelsverket har fått i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för att minska allergierna. Samtidigt har SBU, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, fått i uppdrag att ta fram vetenskaplig kunskap om allergier. Under 2025 kommer Astma- och Allergiförbundet därför behöva fokusera mer av sitt påverkansarbete på att samverka med dessa myndigheter för att få till ett så bra allergiprogram som det bara går.

En viktig verksamhet som Astma- och Allergiförbundet bedriver är kampanjverksamheten. Syftet är att sprida kunskap om och förståelse för våra diagnoser. Sedan ett par år tillbaka har förbundet tagit fram ett årshjul med återkommande kampanjteman som rullar under olika perioder under verksamhetsåret. Kampanjerna handlar om astma, pollenallergi, matallergi, eksem och SHR (doftöverkänslighet). Även under 2025 kommer dessa kampanjer att rulla men med ett övergripande fokus på astma och lunghälsa. Trots nationella riktlinjer och bra mediciner lever idag var tredje astmatiker med en okontrollerad astma. Det vill vi uppmärksamma under året samtidigt som vi vill lyfta möjliga lösningar för att bryta den trenden.

För att Astma- och Allergiförbundet ska upplevas som relevant och locka till sig nya medlemmar, givare, aktiva och externa samarbetspartners behöver vi också utveckla vår organisation och vår verksamhet. Astma- och Allergiförbundet befinner sig i ett allvarligt läge där medlemsantalet sjunker år efter år, antalet föreningar och aktiva minskar och där det ekonomiska läget är utmanande. Därför behövs en ny strategisk inriktning och ett omtag av allt ifrån våra ändamål till vår konkreta dagliga verksamhet. Kongressen 2025 har att ta ställning till en sådan ny strategi (kallat Strategi 25–30), som har till syfte att åter göra Astma- och Allergiförbundet till en attraktiv organisation som samlar människor med intresse för våra frågor. En stark och hållbar organisation skapar vi bäst tillsammans!

Ett svenskt allergiprogram – för en allergivård i världsklass

Socialstyrelsen och Livsmedelsverket har fått i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan för att minska allergierna. Samtidigt har SBU, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, fått i uppdrag att ta fram vetenskaplig kunskap om allergier. Dessa uppdrag ska redovisas april 2026.

Under året kommer vi arbeta tillsammans med relevanta myndigheter för att få till ett så bra svenskt allergiprogram som det bara går. Förutom myndigheter kommer vi även samverka med forskare, vårdprofessionen, företag och andra relevanta aktörer. Astma- och Allergiförbundet kommer ta initiativ till sektorsövergripande nätverk och liknande samarbeten för att få till en bred uppslutning kring genomförandet av ett svenskt allergiprogram.

Standardiserat vårdförlopp och nationella riktlinjer för allergivården är fortsatt viktiga hörnstenar i det intressepolitiska påverkansarbetet. Men vi kommer också lyfta frågan om att det finns skillnader i vård och behandling av pojkar/män respektive flickor/kvinnor.

Vi kommer att driva på för en bättre övergång från barn- till vuxenvård och behovet av fler allergologer och liknande specialister för att vården ska bli tillgänglig och kunna erbjudas baserat på behov över hela landet.

Tillsammans för varje andetag

- Ökad kunskap om och förståelse för allergisjukdomar med särskilt fokus på astma och lunghälsa

Vi kommer tematiskt att arbeta med våra fem kampanjkoncept där astma och lunghälsa blir den röda tråden som återkommer inom varje kampanj: Astma-attacken, Pollenpreppen, Trygga tuggan, Eksemt viktigt och Dissa Doften.

Astma-attacken

Manifest

Astma är en av vår tids stora folksjukdomar. Nästan en miljon människor i Sverige lever med kronisk inflammation i luftvägarna och för många av dem är symtomen livshotande. Botemedel finns tyvärr inte, men rätt behandling underlättar livet avsevärt. Kom med i astmaattacken!

En bärande del i kampanjen och vår kommunikation kommer handla om personer som har okontrollerad astma. Kopplingen till lunghälsa öppnar upp för nya samarbeten och nya infallsvinklar på astma, så som kopplingen mellan klimatförändringar och astma. Detta kommer också att adresseras under 2025.

Pollenpreppen

Manifest

Var tredje person i Sverige har pollenallergi. För dem är årets vackraste månader en tid av nysningar, andningssvårigheter och andra utmanande symtom. Lyckligtvis blir de flesta bättre genom receptfria läkemedel, andra kan nå lindring genom till exempel vaccinering. Men många lider i onödan. Det reagerar vi på!

Vi kommer att särskilt uppmärksamma kopplingen mellan pollenallergi och astma under 2025. Dessutom kommer vi ta fram en rapport som kartlägger skillnader mellan olika vårdregioner gällande förskrivning av receptbelagda pollenmediciner.

Trygga Tuggan

Manifest

Var tredje person i Sverige måste ha stenkoll på maten. För alla som har matallergi kan varje måltid sätta i gång obehagliga, skadliga eller rent av livsfarliga reaktioner. Stunder som för vissa innebär trygghet och gemenskap, är för andra förknippat med oro och utanförskap. Det vill vi ändra på. Alla ska kunna ta för sig av livet! Tillsammans kan vi trygga tuggan.

Om det inte finns bra rutiner och ett skolkök som har gedigen kunskap om matallergier och kostanpassning kan allergiska elever uppleva skolmatsalen som en otrygg plats där risken är stor att få i sig något man är allergisk mot. Vi kommer arbeta med att följa upp Barnallergiåret och de insatser som där togs för att få en säker mat i skola/förskola.

Tidig introduktion av födoämnen för att undvika allergier är en annan viktig insats för att förebygga matallergier. Det är än så länge en okänd rekommendation trots att det är så oerhört viktigt och på många sätt ger barn möjlighet att slippa utveckla en allergi. Det här måste fler känna till!

Eksemt Viktigt

Manifest

En miljon spädbarn, barn och vuxna lider av atopiskt eksem – och allt fler drabbas av denna välkända hudsjukdom. Trots det är kunskapen bristfällig, vården ojämn och samhällskostnaderna stora. Eksem påverkar hela livet och psykisk ohälsa är vanligt. Smärtsamt och synligt eksem gör ont även inuti. Det är eksemt viktigt att ändra på!

Många unga vuxna mår oerhört dåligt på grund av sina eksem. Den perforerar huden och sjukdomen är förknippad med både smärta och skam. I alla sammanhang där vi lyfter AD-frågan och den psykiska ohälsa som ofta är kopplad till diagnosen blir responsen stor. Det är många drabbade, många som känner igen sig. Vi behöver hjälpa personer med AD att #slopaskammen.

Dissa Doften

Manifest

Doftöverkänslighet innebär att man får besvär av vissa dofter och kemikalier. Drygt sex procent av den vuxna svenska befolkningen uppfyller kriterierna för diagnosen SHR, sensorisk hyperreaktivitet. Långt fler, omkring 33 procent, anger själva att de har besvär efter kontakt med dofter och kemikalier. Det är inte doften i sig som framkallar besvär utan den retning i luftvägarnas slemhinnor som ett ämne kan framkalla i det så kallade kemestetiska sinnet.

Under kampanjveckan Parfymfria veckan i november uppmärksammar vi vikten av att dissa doften och visa hänsyn i offentliga miljöer. Om fler dissas doften från exempelvis parfym, rakvatten och hårspray när de rör sig i offentliga miljöer och platser med mycket folk, så slipper människor bli sjuka. Kollektivtrafik, väntrum, skolor och arbetsplatser är svåra att undvika för den som är överkänslig mot dofter, så här behöver fler hjälpa till att underlätta för dem som lider av SHR.

En attraktiv organisation som samlar folk med intresse för våra frågor

En organisation som vill upplevas som relevant och attraktiv behöver hela tiden anpassa sig till yttre omständigheter och samhällsförändringar. Samhällsförändringar kan ske snabbt men att förändra en stor medlemsorganisation tar tid och kräver förankring och framförhållning. Därför behövs en strategi som är långsiktig, accepterad och omfattar hela vår organisation och verksamhet.

Under 2025 kommer kongressen ta ställning till ett förslag om en ny strategi för Astma- och Allergiförbundet, som ska gälla fram till år 2030 (kallat "Strategi 25–30"). Utifrån strategin kommer sedan förbundet behöva se över samtliga styrdokument och ta fram mer detaljerade mål och planer för strategins genomförande.

Förändring är svårt och kan upplevas utmanande men genom ökad samverkan och fler samarbeten kommer vi tillsammans skapa förutsättningar för att bli en stark och hållbar organisation som samlar folk med intresse för våra frågor.

Strategi 25-30

Kongressen 2025 kommer att ta ställning till ett förslag till ny strategi för Astma- och Allergiförbundet. Efter kongressen kommer den valda förbundsstyrelsen tillsammans med föreningar att behöva staka ut en väg framåt utifrån strategin, att omsätta den i praktiken och på regional och lokal nivå inom hela organisationen.

Ökad medlemsnytta

Under processen med att ta fram en ny strategi har förbundet genomfört ett antal enkäter, bland annat till 1500 personer som har våra diagnoser men som inte är eller har varit medlemmar. Enkäten visade att Astma- och Allergiförbundet behöver bli mycket bättre på att visa på konkret medlemsnytta för den enskilde individen för att människor ska överväga att bli medlem i förbundet. Under 2025 kommer vi att starta det arbetet för att ta fram och bättre kommunicera ökad medlemsnytta.

Allergia

Vår medlemstidning Allergia är en av de främsta kanalerna för spridning av information om våra frågor. Den är medlemmarnas främsta medlemsförmån och också den enda tidning i Sverige som helt och hållet bevakar våra diagnoser. Det ska vi behålla och förtydliga.

Under 2024 fick Allergia en ny formgivning och ett delvis nytt innehåll. Den omläggningen kommer under 2025 att utvärderas och utvecklas ytterligare för att tidningen fortsatt ska nå ut med relevanta frågor för dem som redan är medlemmar, men också professionen och potentiella medlemmar. Vi ska i högre utsträckning använda artiklar och information från Allergia i alla våra andra kanaler. Tonen i det vi kommunicerar ska vara kunnig, modig och tydlig!

Digital kommunikation

Vår digitala kommunikation ska vara användarvänlig och väl strukturerad. Också här är tonen kunnig, modig och tydlig. Vår webbplats astmaoallergiforbundet.se fortsätter fungera som nav för förbundets kommunikation, men fler behöver hitta dit. Att hamna högt upp i sökmotorer som Google är då en nyckelfaktor, inte minst för att nå potentiella medlemmar. Vi kommer därför konsekvent och strukturerat att arbeta med sökmotoroptimering (även kallat SEO).

Det innehåll som produceras för vår tryckta medlemstidning bildar en stabil grund också för innehållet i samtliga digitala kanaler. Med en uppdaterad strategi för sociala medier och noga definierade målgrupper, har vi möjlighet att nå både existerande medlemmar och potentiella medlemmar på ett kostnadseffektivt sätt i kanaler där många befinner sig dagligen, med ett professionellt och tilltalande innehåll.

Nyttan med vår verksamhet och ändamålsbestämda medel måste tydligare kommuniceras till såväl medlemmar som föreningar och allmänhet. En översyn av förbundets digitala infrastruktur blir en viktig komponent i arbetet med att stötta en aktiv föreningsverksamhet.

Föreningsutveckling

Arbetet för ett starkt och hållbart förbund fortsätter under 2025. Inte minst är den strategiska förflyttningen avgörande för att skapa detta. Stor lyhördhet för omvärlden, modiga beslut och omprövning av tidigare sätt att strukturera förbundets arbete är komponenter som behöver till för att förbundet ska stå starkt framöver. En förflyttning är nödvändig för att säkra förbundets fortlevnad.

Det kommer vara fortsatt fokus på hur förbundet som helhet kan förbättra samverkan och underlätta engagemang i både befintliga och nya former. Allt detta i enlighet med de beslut som kongressen 2022 har fattat. Det kommer bland annat innebära att regions- och länsföreningarnas uppdrag förtydligas och förstärks, både i relation till förbundet och till lokalföreningarna. En regelbunden och strukturerad kontakt mellan förbundet och regions- och länsföreningarna både på förtroendevald nivå och mellan anställda behöver utvecklas vidare.

Kongressen 2022 beslutade även att utse en arbetsgrupp för att fortsätta regionaliseringsprocessen och utöka intern samverkan. Denna arbetsgrupp benämns Organisationsutskottet (OSU) och består av Bertil Orrby, Rebecca Juhlin och Jesper Persson från förbundsstyrelsen. Deras uppdrag löper ut till kongressen i maj 2025.

Kongress 2025

Vart tredje år sammanträder kongressen, som är Astma- och Allergiförbundets högsta beslutande organ. Kongressen utser förbundsstyrelse, beslutar om treårig verksamhetsplan och budget samt tar beslut om inkomna motioner och styrelsens propositioner.

Kongressen kommer för första gången i Astma- och Allergiförbundets historia att ske digitalt och pågå under perioden 19-25 maj. Anledningen är både att öka tillgängligheten för vissa grupper som tidigare haft svårt att delta på en fysisk kongress och för att det är mer ekonomiskt att ha en digital kongress.

En stor fråga för kongressen att ta ställning till är förslaget till ny strategi för Astma- och Allergiförbundet de kommande fem åren. Föreningskonferensen i november 2024 fokuserade nästan enbart på förslaget till ny strategi med workshops och diskussioner.

Södergården Åre

Vandrarhemmet Södergården Åre är en unik allergianpassad anläggning, endast 15 kilometer från Åre, som varit i förbundets ägo sedan 1994. Men många av förbundets föreningar förlägger inte läger eller annan verksamhet där i tillräcklig omfattning. Det är inte heller särskilt många externa bokningar på Södergården vilket gör att anläggningen inte nyttjas till sin fulla potential.

Intensiva marknadsföringsinsatser i syfte att öka intresset för att boka Södergården både internt och externt börjar nu ge resultat, främst hos externa gäster. Diskussionen om hur Södergården ska användas och förvaltas på bästa sätt kommer att fortsätta under våren 2025, bland annat på förbundets kongress i maj.

Nationellt samarbete

Under 2025 kommer vi fortsätta samarbeta med ett flertal olika organisationer. Astma- och Allergiförbundet fortsätter sitt samarbete inom ramen för paraplyorganisationen Funktionsrätt Sverige.

Samverkan och dialog med professionsföreningarna är ett viktigt sätt att förmedla patientperspektivet, bidra till kunskap och förståelse för våra diagnoser inom vården. Vi nätverkar därför löpande med Svenska föreningen för allergologi (SFFA), Barnläkarföreningens delförening för allergi och lungmedicin, Nätverket för astma-, allergi- och KOL-intresserade allmänläkare och Astma-, allergi- och KOL-sjuksköterskeföreningen (ASTA).

Sedan tidigare samarbetar vi dessutom extra mycket i det som kallas för Fyrklövern, ett samarbete mellan Astma- och Allergiförbundet, Reumatikerförbundet, Neuroförbundet och Riksförbundet Hjärt-Lung. Det är framför allt anställda, såsom generalsekreterare och föreningsutvecklare/verksamhetsutvecklare, som samarbetar och lär av varandra.

Ett nytt sammanhang för Astma- och Allergiförbundet från och med 2025 är Alliansen för rättvis klimatställning (ARK), där vi kommer lyfta kopplingen mellan klimatförändringar och hälsa. Förutom inom ramen för ARK så inledde förbundet ett samarbete med Naturskyddsföreningen i slutet av 2024. Samarbetet kommer förhoppningsvis leda till att vi under året syns tillsammans i frågor som rör klimat och hälsa.

Internationellt samarbete

Under året fortsätter vi vårt engagemang i internationella organisationer och grupper såsom EFA (europeiska federationen för astma- och allergiförbund), ELF (European Lung Foundation), samt olika arbetsgrupper inom EU. Vi fortsätter även vårt samarbete med de andra nordiska astma- och allergiförbunden, bland annat inom ramen för vår gemensamma nordiska märkning (Asthma Allergy Nordic). Alla dessa grupper är viktiga både för att få inflytande i internationella sammanhang och för att hålla oss uppdaterade om vad som är på gång inom astma-allergi-området i Europa och globalt.

Artificiell Intelligens (AI)

Astma- och Allergiförbundet har redan börjat använda AI i liten skala när det handlar om att samla in fakta, ta fram vissa bilder och illustrationer eller för att redigera text. Under 2025 kommer det arbetet att fortsätta genom att förbundet tar fram en AI-policy samt testar nya verktyg och arbetsmetoder där AI kan vara till nytta. Genom att använda AI strategiskt och ansvarsfullt, som ett kraftfullt verktyg för att utveckla och förstärka vår kompetens, vår organisation och vårt arbete, kommer vi kunna göra ännu mer och göra det ännu bättre för att nå vår vision och våra mål.